

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Historia Scholastica Magistri Petri comestoris sacre
scripture seriem breuem nimis [et] obscuram elucidans**

Petrus <Comestor>

Argentine, 1503

VD16 P 1829

Historia libri Machabeorum. I.

urn:nbn:de:hbz:466:1-30892

Machabeorum. I.

lafone. supplicauit antiocho de faciendo gymnasio in hierlm. Et audierunt eum viri pessimi culpabiles in cibo et uoluntate sabbati et huiusmodi. Postea antiochus amouit lasone et eleuauit menelaum. Qui secutus est omnia in antiochia. Hic cum uideret factum fratrum de secederat ad regem. si posset mutare animu regis. Quod cum nequere sedebat in antiochia in asilo. Et uenies post eum menelaus suauiter adronico ut occideret oniam. Qui euocatis eum de asilo occidit eum. Et fratres pro morte iusti andronici erunt purpura. et flagellati pro ciuitate in eodem loco fecit interficere ubi ille occiderat oniam. Porro antiochus cum percussisset egyptum in dolo ascendit in hierlm. et per diuisione. i. dissensione ciuium ad libertatem fecit in ea. et percussit multos in hierlm. et lugebat ois terra. Cum redisset in egyptum. et esset repulsus per nuncios romanorum post biennium rediit in hierusalem in furore. Et aperuerunt ei portas fauores sibi. Et iterum eorum traria sentientes. et exprobrauit templum menelao ductore. tollens uasa et lucernas mesam et sacrarium. et uinam auream. A uelis quibus non abstinuit. Et posuit in templo idolum iouis olympici uel hospitalis uel pegrini. Oblatos moysaicas fieri prohibuit. altare cremam amouens. et carne suilla edere et idolo imolare coegit iudeos. arcemque muniuit in ciuitate dauid. in qua posuit presidium macedonum quibus iudeis erant in oibus inhumant. Nam quoscuque circumcidisse filios suos repperissent suspensum debant et pueros ad colla eorum. Uidentes autem samarite iudeos hec pati de consuetudine nature sue. se non esse cognatos iudeorum fatebantur. et quod hacenus predicauerant. templum super garizim diu esse maximi negauerunt. scribentes antiocho in huiusmodi. Deo epiphani relatio a sicut miris sidoniorum. Maiores nostri pro pestes quandoque supstitutione sabbatorum secuti sunt. edles

Dicit aug. quod ignis sacrificij quod per litteras nos babylonice capitulatus. sicut aqua uenerat extinctus est antiocho uendete sacerdotum lasoni.

In secundo tunc machabeorum libro dicitur solus factus fuisse frater onie et menelaus frater cuiusdam simonis qui iudeos onie persuasit se leuco dicitur promuni erario spoliando de quo supra dictum est.

Infra hunc biennium uel si fuit in hierlm in acre palatio equitum quadraginta diebus.

ficantes in garizim templum sine numis uenit quod iudices ueltri ad nos et similia iudeis nobis inferunt. dum ab initio sidones esse noscamur. Cohibe iudices tuos ab afflictione nostra et templum super garizim in nomine greci iouis uel ancuris. i. hospitalis petimus dedicari. Et adiudicauit antiochus facere petitionem eorum.

Sequitur tituli capitulorum in historia Machabeorum. Libri. I.

De machabeis.	ca. i.
De preliis iude machabeis.	ca. ii.
De purificatione templi.	ca. iii.
De preliis iude.	ca. iiii.
De morte antiochi eupatoris in iudea.	ca. v.
De demetrio et nicanore.	ca. vi.
De federe iudeorum cum romanis.	ca. vii.
De morte iude.	ca. viii.
De ionatha.	ca. ix.
De alexandro.	ca. x.
De demetrio cretensi.	ca. xi.
De antiocho adolescente.	ca. xii.
De simone.	ca. xiii.
De antiocho demetrii filio.	ca. xiiii.
De morte simonis.	ca. xv.
Incipit historia libri machabeorum.	Ca. i.

Inc multi

iudeorum sponte quod timore regis iussa secuti sunt. per batti pro patrijs legibus adheserunt. Erat autem uir de modin modico iudee uico sacerdos nomine mathathias filius ioannis filij simonis filij asamonei. et uice ioachi. i. uini us illoz. et xlii. quod elegit. et in eundem modum dicitur et zacharias et uice abla. Erantque et filij quatuor. Joanes. Simo. Judas. Eleazar. Ionathas. et quoscumque suo cognomine celebant. Sed sufficit dicitur iuda dicere. quod dicebat machabeus. Hi uidentes mala iudum ciliis plaxerunt. Et uenerunt emissarii directi a rege in modin. statuentes idola in loco quibus cogeret iudeos imolare. Et dixerunt mathathie. Princeps es in ciuitate hac. et pro iussa regis imple. Qui clamauit. Et si oes obediant regi. ego et filij mei et fratres mei obedire legi dei celli. Non sacrificabim. Tunc quidam ex iudeis imolauit in medio. Et surgens mathathias cum suis trucidauit eum super aram et nuncios regis iterum aram quibus depones clamauit. Qui dicit est sequar me. Et cum ois tribu sua abiit in solis

tudine omnia relinquens. Multique cum filiis et vxoribus ad solitudines confugerunt: malitiosos herbis utique inquinari. Quos iudices regis prius verbis flectere conabant ut eligerent quod essent ne eis tanquam hostibus viderentur. Qui noluerunt eos audire. Tunc emissarii regis aggressi sunt eos in diebus sabbatorum quibus nefas erat eis arma mouere: et percusserunt quosdam. Alios in speluncis globis fumiferis suffocantes. Et perierunt ex eis tria milia: alij habent solum mille. Plures autem liberati adiuuati sunt mathathie: et eum iudicem sibi statuerunt. Qui docuit eos pugnare in sabbatis diebus. Si super hoc legem seruaueritis: eritis hostes legis: dantes causam ut pereat populus dei: et lex eius populo peribit. Et exinde dicit iosephus permanet nobis consuetudo pugnandi etiam tali die bella surgunt. Colligensque mathathias armatos: aras deposuit idolorum: et imolantes quos potuit interemit. pueros non circumcisos iussit circumcidere. Et anno vno hunc gessit magistratum. Cuius grauius egrotaret: conuocans filios ait. Ego decreta proficiscor via comedo vobis patrias leges ut per eis grata mente moriamini. Nam corpora mortalia sunt. scilicet homo monimenta immortalitatis ordine consequitur. Concordiam habete et simonem propter sapientiam in consilijs habete patrem. Iuda quoque propter fortitudinem ducem in armis. Et mortuus est mathathias et sepultus in modum. Et planxit eum israel planctu magno. Et surrexit pro eo iudas machabeus filius eius: et factus est quasi leo defendens israel clypeo suo.

De filiis iude machabeus Caplm. II

Hinc apolloni

Iudas dux samarie in parte magna egressus est in iudam. Iudas autem occurrit ei et percussit eum: multosque cum eo: et reliqui fugerunt. Tulitque spolia multa ad gladium apollonij: et pugnans in eo omnibus diebus vite sue. Sciron autem dux inferioris syrie audiens iudam roboratum tulit sub se positos et iudeos transgressores et castrametatus est in bethsura. Et occurrit ei iudas et videns suos propter paucitatem et seorsum desides hortabatur eos: non in multitudine sed in pietate confidere. Et consiliens cum syris duce eorum in terrefacto persequeretur fugientes in descensu montis bethoron usque in campum. Et ceciderunt ex eis, decem milia. Iosephus dicit, viginti milia

illa. Reliqui fugerunt ad martina loca phylisij: et cecidit timor inde super gentes. Audiens hoc antiochus congregauit omnes provincias virtute: et multos ab insulis mercede conduxit. Licetque militibus stipendia distribuere vidit thesauros deficere. Non enim ei omnia tributa reddebant propter seditiones gentium: et deliberauit ire in persidem et accipere tributa regionum. Et reliquit listam de genere regali super negocia regni: ab eufrate usque ad fines asie inferioris: et nutrit antiochum filium eius donec rediret. Et tradidit ei medietatem exercitus et elephantas: precipiens ut vastaret iudeam et euerteret hierusalem et gentem iudeorum extirparet. Ipse vero abiit in persidem egressus ab emath: quam reparans antiochia nominauit: et perambulauit superiores regiones. Lysias quoque elegit probolomem nicanorem gorgias: viros potentes ex amicis regis. Et misit cum eis, et milia pedum: et septem milia equitum ut venirent in terram iuda: et applicuerunt in emaus in loco campestris. Et superuenerunt syris eis ad auxilium: et multi transfuge iudeorum: et negociatores quidam sperantes se iudeorum emere captiuos. Iudas vero cum exercitu venit in masphat et hortabat suos spes ponere in deum dimittentes finem legem nouiter vtoratus: et quod possessiones paulo ante adquisierant. Et assumpsit gorgias quinque milia viros: et tria milia equites electos: ubi alij habent unum mille equitum: et egressi sunt circa solis occasum ut prociere irruerent super iudam. Quod presens iudas statuit et ipse castra hostium latenter inuadere: et focos plurimos in castris derelinquens peruenit ad campestris emaus. Gorgias vero nuntius in castris iudeorum inueniens arborum trans eos fugisse in montes querebat eos in montibus. Diluculo apparuit hostibus in castris iudas cum tribus milibus plus vel minus: cumque propter paucitatem eorum inopinatos hostes inuaderet multos occidit: reliquos percussit usque ad gesseron: et campos idumei et azoti: et ceciderunt ex eis tria milia. Iudas vero dicebat suis propter contumaciam dum ad huc pugna contra gorgiam superesset. Videntes autem qui cum gorgia erant castra suorum in certamina sumus alioque hoc eis indicabat scietesque suos in fugam verfos: et ipsi terga dederunt. Iudas vero post plenitudinem victoriae tulit spolia multa hostium: ad propria remeas et laudans deum. Et aduerserunt inde plures et fuerunt cum eo

Rachabeorū. I.

circiter decē milia viroz. Sequenti ſo anno
gregauit liſias exercitū. et milia viroz. et v
milia equitū. et venerūt in iudeā. Et occur
rit illis iudas in bethozoth cū decē milibz. et
ſtatim percussores pſternens gressus ē cum
eis. Et ceciderūt d' exercitu liſie qnqz milia vi
roz. Et attendens liſias iudeoz audaciā. et
timens eoz deſperationē. niſi eis viuere cuz
liberati licuiſſet redijt antiochiaz: preſidia
cōgregans peregrinoz. vt cū maiori appa
tu rediret in iudeam.

De purificatione tēplī. Caplm. III.

Utriusque igitur vi

et cū antiochi ducibus pſuaſit iudas
pplo. vt aſcēderet hieroſolymaz
templūqz mūdarent. Et inuenientes templū
deſertū. et i eo fructes pullulaſſe. planterūt
planem magno. Et elegit iudas milites q' ex
pugnaret eos. qui arceꝝ pſidij cuſtodiebāt
dum ipe templū a ſeditate purgaret. Qd' diſſi
genter emundās intro
ducti vāſa noua cande
labū et menſam. araz
quoz ex auro factam
Et poſuit vela i ingreſ
ſu. et ianuās reſtaura
uit. et deponēs altare
quod ſtatuērat antioch' de lapidibz nouis
aliud edificauit. et encenſatū ē templū. xxv.
die decēbris. Que de
dicatio ſteris in poſteꝝ
alijs duabus habitis
diſſuērudine. De hac
dicatū eſt in euangelio.

Et eadē die q' deſ
tructū fuit templū
eadē die reuolūtis
tribus annis reedi
ficatū eſt.

Una ſalomoni i e
dificatio tēplī. ſecū
da nēmie i reediſſi
catione.

Facta ſunt encenſa in
hieroſolymis. et hyems erat. Et obruleſt ho
locuſta in nouo altari. et adoleuerunt incen
ſum d' veteris altaris calculis igne cōcepto
Et accenderunt luminaria multa. et d'ſcerūt
feſtum luminum. vel propter multitudinez
luminarium. vt quia tūc illuminauerat eos
deus ſedentes in tenebris. Et ſtatuērat iu
dam ſummum ſacerdotem. Facta ſunt autē
hec poſt tres annos quibus templum man
ſerat prophanatum ſm danielis preſationē
quam ante. cccc. annos et octo predixerat Et
ſolemnizauerunt. vij. diebus ſub ymbra cu
lis ſm ritum ſcenophęgic. memozes q' pau
loante in ſpelūcis ha
bitauerant. ſtatuētes Hora q' b' chabes

vt poſteri per. vij. die
es hanc renouationez
templi celebraret. Cū
Joſeph' ait. Ab illo
tempore et hacten' il
festuz iudeozum per
ogdoadem. qd' non
obeſt. quia non fuit
feſtum ex lege

lam feſtuitatem celebramus vocantes eam
lumina. eo q' pter ſpem lumen nobis religio
nis apparuit. Tunc pſtruxit iudas murū in
circūitu ciuitatis. et edificauit turres. cuſto
des in eis deputans. Sed et Bethſuram mu
nuit. vt ea p' caſtello aduerſus hoſtes vtere
tur. arcem tū pſidij nonduz obrinuit

De prelijs Jude Cap. iij.

Utro gentes fi

p ntime reparationē Hieroſalem
et robur Iudeoz egre ſeruantz
pſequebant eos. Quos iudas virilit' debel
labat. et percūſit idūeos plaga magna Et
pugnauit et timotheuz ducē filioꝝ Amōn.
et fugauit eū. et vaſtauit lazer. et redijt in Ju
deam. Et gregate ſunt gentes. que erant in
galaad aduerſus Iudeos. qui erant in ſini
bus eoz. Qui fugientes in theman: miſerūt
ad iudas vt ferret eis auxiliū. nūciātes q' ſe
ſtinaret timoth' eis capere locū in que ſu
gerant. Cūqz adhuc legerent eplē ſupue
runt nūcū a Balilea: indicātes gregari eos
qui erāt in Ptholomaidē et Tyro et Sido
ne aduerſus Iudeos. Ergo virobzqz hoſti
bus nūciatis: miſit iudas Simoneꝝ fratrē
ſuū cū tribus milibus electoz. in ſolaciū Ba
lileoz. Ipe ſo cū Jonatha fratre ſuo et. vij.
milibus exijt in Galaaditide: relinques in
Judea Joſephum et Azariam duces vt ſer
uarent Iudeam. ſed cū nullo hoſtiū interim
bellū cōmitterent. Et venit ſimon in Bali
leam. et contrite ſunt gentes ab eo. et perſecu
tus eſt eos viſqz ptholomaidē. et tulit ſpolia
eoz. et Iudeos q's trahebant captiuos. et re
dijt in Iudeā. Iudas ſo et Jonathas trans
euntes Jordane ambulauerūt viā tritū diez
p' deſertū. Et occurrerūt eis Habutheiz ſuſ
ceperūt eos pacifice. et narrauerūt eis q' ac
ciderant fratribz eoz in Galaaditide. et quoz
modo i munitione tenerent' comprehēſi. Ju
das ſo prius incendit Boſoz ſpoliauit Et
ſurgens nocte cū diluculo veniſſz ad obſidi
onem: vidit portantes ſcalas et machinas vt
p'prehēderet munitionē. Et venit p' eos tri
b' ordibz. et inſonuit tuba. et caſtra timothei

cognouerunt. qz machabe⁹ esset. et fugerunt ab eo. et ceciderunt ex eis fere. viij. milia. et vastauit iudas ciuitates getum i galaaditide. **P**h⁹ gregauit timotheus exercitu aliu⁹ et se dit fec⁹ torrente. iudas ho⁹ abijt obuia illis. Et ait timotheus pncipib⁹ suis Si transierit iudas ad nos potes poterit aduersu nos Si ho⁹ timuerit transire et castra posuerit extra flumē: transcam⁹ ad eū et poterim⁹ aduersus eū. Et transiuit iudas torrentē relinques post se qui clamaret neminē remanere. Et cōtrite gētes fugerūt ad phanū qd erat i carnatim. Iudas ho⁹ succedit phanū cū omnib⁹ q⁹ erat in eo. Tūc gregauit iudas vniuersos israelitas q⁹ erat in galaaditide: et viros et paruulos vt veniret in terrā iude. Lūqz venissent i effron petierūt a ciuib⁹ transitu⁹ et noluerūt eis apire. Et eradicauit iudas effron et p⁹ eā transiuit sup⁹ interfectos et erat iudas cōgregas extremos p⁹ totā viā et exhortas. Et transmissio iordane ascēderūt i mōtē sion et obtulerunt holocausta q⁹ nemo ex eis cecidisset. Et redierūt in eadē die iudas de galaaditide: et simon d galilea Interim ho⁹ dū aberāt ioseph⁹ et azarias volētes sibi facere nomen: gressi sunt cū gorgia et fugerūt et ceciderūt de pplo duomilia: et magnificat⁹ ē iudas in israel qui quasi ppheta habebat. et predixerat iosepho et azarie ne egredereñt. Et vastauit iudas idumeos et phlīstīm. Et p⁹transiens samariam declinauit in azotū et combussit aras et deos eorum: et cum spoilijs redijt in iudeam.

De morte antiochi cupatoris in iudea
Caplm. V.

Im hec fieret

C In iudea: pambulabat antioch⁹ supiores reglōes. et audiuit eē ciuitatē elimaide in perside opulentā. et templū in ea locuplex in q⁹ erat velamina aurea et lorice et scuta que reliquerat alexāder. et q⁹ rebar p⁹dari eaz sed nō potuit. nā elimaiste fugauerunt eū ignominiose. et nunciatum est i via et quomō fracti erāt pncipes eius in iudea. Et versus in furorem iussit agitari currū suum sine intermissione. supbe intonas venturū se hierosolymā et facere eam polliandri iudeoz. Et statim apprehēdit eū amarus dolor viscerum. et cōtigit eū in impetu euntem de curru cadere: et collisus est. Et manifesta

uit deus in eo virtutem suam: vt qui sibi vt debatur etiā fluctib⁹ maris imperare: et mortū altitudines in state ra appendere in gestatorio portaret. Et ebullerūt vermes de caribus eius et viuētes effuebāt et fetore illius suabat exercit⁹. Cūqz necipe fetorem suū ferre potuisset ductus est ad agnitionē sui ventis. et ait. Iustū est mortalem subditū esse deo et vouebat se liberaturū iudeos et pares atheniensib⁹ facturū. Pollicebatur quoz se futurum iudeum. et in omni loco predicaturū dei potestātē et despersans scripsit omnia hec ad iudeos: orans vt fideliter adhereret antiocho filio eius. Lūqz p⁹feretur se pati hoc propter templi violationē miratus est iosephus polib⁹ virū bonum dixisse: ideo periisse antiochum. qz voluit templū diane in perside deuastare. Hic qui nullatenus egit peccatū sed tantus cogitauit nullo reatu tenet. Hic patet fm opinio nem iosephi. quia lex cohēbebat manū et nō animum. Tūc vocauit antiochus philippoz collactaneum suum et constituit eum tutore regni: dans ei diadema et stolam et anulū vt ferret ea ad antiochum filium suum: et poneret eum super solū regni. Et mortuus est antioch⁹ peregre in mōtib⁹ et miserabiliter. Qd cum accepisset lissias cōstituit antiochū quem nutrierat regē. et vocauit eū cupatorē. Tūc cogitauit iudas vt oblideret eos qui erāt in arce p⁹sidiij. et fecit balistas et machinas et confortauit aggerem. Tūc egressi sunt quidā d obsessis. et adiunxerūt se illis aliqui et impijs is israel et venerunt ad regē et dixerunt. Quousqz non vindicas nos. qui decreuimus seruire patri tuo et tibi. Ascende et libera obsessos tuos et redde nobis hereditates nostras. Et iratus rex vehementer collegit exercitū. Sed et de regnis alijs venerunt ad eum cōducticij. et erant. c. milia pedum. et. cc. milia equitum. et elephantes. xxxij. Et applicuit ad Bethsuram. vt expugnaret eam. et reced.

Quiqz d⁹ causis puniit duos hoies. vel ad correctiōem. vt maria sorore moysi. Ad mal⁹ meritū vt iob. Ad p⁹seruatioz nē p⁹utū. vt paulū p⁹ angelū sathane. Ad manifestatiōz glorie diuine. vt de ceco nato legit. neqz h. n. p. e. et cetera. Vel ob ostensionē inchoatōis pene allatus hic et permās sure in futuro. vt in antiocho.

Bachabeorū. I.

fit iudas ab arce et admouit castra p̄tra castra regis. Et ordinauit rex d̄luculo exercitū. et ostēderūt elephātes sanguinez v̄ue et mori. ad acuendū eos in plū. et astiterūt singlis elephātibz ad custodiā mille pedites loricati. et equites. d. et turres lignee erāt sup singulos et in turre. xxxij. viri pugnātes desup. et in magister bestie. Et distēta ē pars exercitū regis sup montes. alij p̄ loca ibāt humilia. Et respēdit sol in clypeos aureos. et resplēnduerūt montes ex eis. et apparuit iudas in plio cū suis. et ceciderūt de exercitu regis. dc. viri. Et vidit eleazar frater iude vnā de bestijs ceteris eminentiorē. et arbitras regē eē in ea. cucurrūt p̄ hostes et subiit elephāte et effodit eū in ymbilico. et cadēs elephas oppressit eū. Tūc diuerterūt iudei a plio. et ascēdit rex post eos. et capta berbsura positisq̄ in ea custodibz obsedit hierusalē. et statuit illuc ballistas et machinas et ignis iacta et scorpios ad mītrēdas sagittas et fundibula. Et scē aut nō erāt i vrbe eo q̄ septimū annū esset et egressi sunt plures. Tūc auduit lissas q̄ p̄b̄lip̄ redierat a p̄side. et q̄rebat suscipere regnū negotia. et suggestit regi dicens. Desicimū q̄ti die. et ea nobis modica ē. et munitū est locus quē obsidem. et incūbit nob ordinare de regno. Demus ergo dextras hoibz istis statuētes vt ambulēt i legibz suis. et seruiāt nob. Et facta pace iurauit rex et p̄ncipes ei. et in trauit montē syon. et vidēs munitioez loci rupit iusturandū. et destruxit murū in giro. Et reuersus antiochiā inuenit p̄b̄lip̄ū dominantē in ea. et vi occupauit ciuitatē.

De demetrio et nicanore. Caplm. VI

¶ De tempore exi-

it demetrius seleuci filius ab vrbe rhoma. et ascēdit i ciuitates maritimas et regnauit ibi. Hūc dū ad huc puer eēt paruus ei antiochus epiphanes puauerat regno. et ascēdit rhomā i accensationē patris. Audies p̄o patris defunctū rediit. et plures receperūt euz. Sed exercitus ligauit antiochū i lissā vt traheret eos ad eū. Quō cū accepisset ait. Nolite mihi ostēdere faciē eoz. Et occidit eos exercitū. et sedit demetrius sup solium patris sui. Tūc reuerit ad regē imp̄ij. ex

Quia germanus meus est antiochus. nō dederet me occidere eum. sed vos occidite.

israel. et alchimus aaronita dux eoz q̄ volebat fieri sacerdos. Et accusauerūt iudā dicētes. Perdidit iudas oēs amicos suos et nos disperdidit de terra nostra. Vitte q̄ virū cui credis qui videat exterminū et vindicet nos. Et constituit rex alchimū p̄ncipē sacerdotum. et misit cū exercitu bachidem in iudeaz. Qui misit nūcios ad iudam et frēs eius in dolo loquētes de pace. Et nō attēdit iudas sermōibus eoz. Multū p̄o d̄ p̄lo crediderunt eis dicētes. Homo sacerdos de semie aaron venit nō decipiet nos. Et egressi sunt ad bachidem. et occidit ex eis sexaginta viros vna die s̄m illud. Sanguinē sanctorū tuoz effuderūt in circuitu hierusalē. et non erat qui sepeliret. Alij fugerūt ab eo dicētes. Nō est et veritas et iudiciū. Tūc recessit bachides a hierlm et applicuit in bezeccha et multos ex eis qui a se refugerāt occidit. et p̄iecit in puteū. Et cōmīsio sit regione alchimio relinquēs ei adiutores et ipse reuersus est in antiochiā ad regē. Tūc alchimus seducebat oēs verbis. et ad libitū cuiq̄ loquens subito manu valida transfugaz. circūleptus est. et fecit mala in hierlm plus q̄ oēs gētes. Quō attēdēs iudas cessauit exire i regiones et fecit vindictā in viros desertores. Vidēs aut alchimus q̄ nō posset iudā sustine re rediit ad regē. accusans iudā in multis. Et misit rex nicanorē qui cū eo fuerat rhome in iudeā. mandās ei euertere pplm. Et venit nicanor in hierlm cū exercitū. et locutū est ad iudā in dolo p̄bis pacificis et salutauerūt se inuicē. Sed cū iudas intellexisset istas. exiit et re fugit ad suos. Postea p̄gressi sūt iuxta vicuz capbarsalama. et vici iudas fugit in ciuitatē dauid. Et egressi sūt sacerdotes ad nicanorē supplicātes et oñdentes holo causa q̄ offerēbāt p̄ rege. et irridēs spreuit eos. et apponens manū capiti iurauit. Nisi tradit fuerit mihi iudas cū rediero succendā locū istū. Et recessit nicanor a hierlm. et venit in bethoron. et suscepit exercitū syrie sibi destinatū. Et exiit iudas cū tribu milibz post eū. et cōmiserūt p̄lū tertā die mensis adar. et p̄rita sunt castra nicanoris. et cecidit ipse p̄mus. et fugit exercitus ei armis p̄iectis. Et egressi sunt d̄ castellis iudee in circuitu. et percusserunt eos vsq̄ ad vnum. Et caput nicanoris amputantes et dexteram quas superbe extenderat suspēderunt ea contra hierusalem. et linguam eius minutatim inclsam dederunt auidibus ad co-

medendū. Et statuerūt diem illā solennem omnib; annis. Et siluit terra iuda a plijs dñs es paucos.

De federe iudeoz cum romanis
Caplm. VII.

Inc audiuit in

t das nomē romanorū et p̄tutes eorū quas fecerāt in orbe. et q̄s volebāt: vel prinabāt regno vel exaltabant et q̄ cū amicis optime p̄seruabant amicitias. et in omnib; istis nemo postulabat sibi diadema.

Et fecerāt sibi curiā. et cccxx. p̄siliū agentes. Et misit romā cupolemiū filiū ioannis. et iasonē filiū elezari. Qui intrātes curiā dixerūt Judas machabeus et fratres eius. et p̄pls iudeorum miserūt nos ad vos statuere vobiscū

Respublica romanorū p̄r̄ regib; tractabatur q̄z p̄rimus romulus. sc̄os romus postea p̄ p̄sules. tertio p̄ imperatores quorū p̄rimus fuit iulius cesar.

societate. et vt auferatis ab eis iugū grecoz. Placuitq; sermo romanis. et scripserūt federeis formā. et rescriptū in tabulis eneis miserūt in hierl'm. vt eēt ibi memoriale in hūc modū. Bene sit romanis et gēt̄ iudeoz in mari et in terra. Et pax in eternuz. Qd̄ si institerit bellū romanis: auriū feret gēs iudeoz nō accipiens stipēdia a romanis. Idēpm faciet romanis iudeis. Tūc scripserūt romanis ad demetriū. Quare grauasti iugū tuum sup̄ amicos nostros et socios iudeos. Si ḡ itez adierint nos aduersum te. faciemus illis iudiciū. et pugnabimus tecū terra mariq;.

De morte iude.

Caplm. VIII.

Posterea cum au

i disse demetrius qz cecidit nicenorū cū suis misit rursū in iudeā bachidē et alchimū. et dextrū cornū cū illis et applicauerūt exercitū ad hierl'm. Et surgentes abierūt in berea. et iudas posuit castra in lasfa. cū trib; milib; electoz. Qui vidētes multitudinē hostiū timuerūt valde. et subtraxerūt se de castris. nec remāserūt cū iuda. nisi. dccc. viri. Sed iudas corde dissolutus est nam bellū purgebat eū. nec habebat t̄ps̄ congregādi. Et locuti sunt ad eū qui residui erāt. Nō poterim; p̄tra eos. sed liberemus aīas n̄ras mō et reuertamur ad fratres n̄ros. et tunc pu

gnabim; aduersus eos. Qui r̄ndit Absit ista rem facere vt fugiam; ab eis. et sup̄inducam; opprobriū glie n̄re. sed moriamur in p̄tate p̄pter fratres nostros. Et p̄gressi sūt cū hostibus et expugnabāt cornū dextrū. Qui autē in sinistro cornū erāt. venerūt eis a tergo. et in grauātū est pressū. et cecidit iudas. et ceteri fugerūt. Simon autē et ionathas fratres eius redimētes corp; eius ab hostib; tulerūt illud in modū. Et sepellerūt in sepulcro patrū suoz. Et planxit eum p̄pls terre planctu magno. et emerferūt inq̄ in isrl'. et facta est fames magna. et tradidit se bachidi omnis regio. Et degit bachides impios viros. et p̄stituit eos dominos regionis. Qui p̄sequēbant amicos iude: et p̄gregati sūt amici iude. eligentes ionathan in ducē sibi.

De ionatha.

Caplm. IX.

Surrexit iona

e thas loco iude fratris sui. et p̄bat bachides eū occidere. Tūc

ionathas cū suis fugit in dextrū thecū. et misit fr̄em suū ioannē ad nabutheos amicos suos vt cōmodaret ei apparatū suū qui erat p̄ciosus. Et exeuentes filij zamri p̄cusserūt ioannē et tulerūt oīa que habebat. Post h̄ mortuū ē ionathe et simoni fratri eius qz filij zamri facerent nuptias et ducerēt sponsam ex mada. et surrexerūt ad eos de insidijs et p̄cusserunt multos in vindictā sanguis fratris sui. et redierūt ad ripā iordanis. Et audiuit bachides et venit die sabbatoz in virtute magna. Et dixit ionathas ad suos. Ecce bellū est aduerso. aqua p̄o iordanis hinc et inde. et paludes et saltus. et nō est locus diuertendi. Et mate ergo in celū. et pugnem; et cōmissum ē bellū. Et ceciderūt ex p̄re bachidis mille viri et versus est bachides in fugā et reuersus est in hierusalē. et edificauit in iudea ciuitates munitas. et posuit custodiā in eis. Et accepit filios principū regionis obsides. et posuit eos in arce in hierl'm in custodia. Tūc p̄cepit alchimus destruī muros dom; sancte interioris et destruī opa prophetaz. Cūq; cepisset destruere p̄cussus est paralyti et mortuus est cū rore mēto magno. Tūc redijt bachides ad regem et siluit terra iuda duob; annis. Post q̄s venit inq̄ in isrl' reduxerūt bachidē in iudeā. Qui voluit cōprehendere ionathan occulte sed nō potuit. nā innotuit cōsiliū eius. ionathe

Bachabeorū .I.

Qui cōprehendens, i. viros de his qui insis-
diabāt ei occidit eos. Et secessit ionathas cū
suis in bethessā, q̄ est in deserto: et cōfirmavit
eā. Et ascendit bachides i. p̄tute magna et ob-
sedit bethessen. Et egressus ionathas reliquit
simonē in ciuitate, et fecit sibi ionathas nūe-
rū et p̄cutiebat per noctē multos hostiū in ta-
bernaculis eorū. Simon v̄o egressus de ci-
uitate succēdit machinas, et pugnaverūt 3
bachidem, et cōtrīt⁹ ē ab eis. Et irat⁹ ē bach-
ides cōtra viros q̄ reducerāt eū in iudeā. Et
multos ex eis occidit. Quōd audīēs ionathas
misit ad eū legatos pacē cōponere cū eo, q̄ li-
benter accepit: et iuravit se nihil mali facturū
ionathe omnib⁹ dieb⁹ vite sue, et reddidit ei
captiuitatē quā p̄t⁹ erat p̄dat⁹ in terra iuda
et rediit in terrā suā. Et cessauit gladi⁹ ex
ist⁹ et sedit ionathas i machinis iudicās ibi po-
puli, et exterminās impios ex ist⁹.

De alexādro. Caplin. 2.

In tempore ascē

dit alexāder fili⁹ antiochi ep̄ipha-
nes: et occupauit ptholomaydā, et

regiuit in ea. Quōd audi-
ens demetri⁹ p̄grega-
uit exercitū et misit ad
ionathan, vt fecū face-
ret pacē. Et nō cū ale-
xādro Insuper dedit ei
potestātē p̄gregādī ex-
ercitū: et obīdes qui
erāt i arce insisit et red-
di. Et venit ionathā i
hierusalē, et cepit inno-

Ab eo tpe etq̄ anti-
och⁹ ep̄iphael q̄ ob-
ses erat rome post
mortē patris, f̄re suo
sp̄reto demetrio ei⁹
filio in regnū succel-
sit, p̄tērio erat de re-
gno int̄ successores
fratru illoz.

uare ciuitatē, munituit mōtē sion in circūitu
et fugerūt custodes q̄s posuerat bachides
in iudea. Tamē in bethsura aliqui remāses
rūt, que erat eis ad refugiu. Et audiuit alexā-
der p̄missa que fecerat demetri⁹ ionathe et p̄-
lia et virtutes quas ip̄e fecerat et f̄res ei⁹, et
scripsit ad ionathan dicens, Audiuim⁹ de te
q̄ vir potēs es et ap̄t⁹ vt sis amīc⁹ n̄r, et nūc
p̄stitim⁹ te hodie summū sacerdotē gentis
iue: et vt amīc⁹ regis vocer⁹. Et misit ei pur-
purā et coronā aureā, et i dūit se ionathas sto-
la sancta in die solēni scenophegie, et p̄grega-
uit exercitū, et fecit arma copiosa. Quōd audīēs
rex demetri⁹ cōtrītatus est, et remisit ad io-
nathan i hec verba, Manere in amicitia no-
stra, et nūc absoluo oēs iudeos a tributis, et

potestatem arcis que est in hierusalē do sum-
mo sacerdoti, et omnē animā iudeorū q̄ ē in
regno meo captiua relinquo liberā gratis: et
q̄ oēs dies solennes sūt dies imunitat⁹ et re-
missionis et dies decreti circa illos, i. tres an-
te solēnitatē, et tres post Ptholomaidē et du-
as ciuitates p̄fines eius do summo sacerdo-
ti ad necessarios sumpt⁹ sanctorū, et singulis
annis, xv. milia siclorū argēti ad instaurāda
opa sanctorū, et ad innouādos muros i hie-
rusalem, et in iudea sumpt⁹ dabunt⁹ d̄ ratios
nib⁹ regis, Ionathas autē et populus nō cre-
diderūt ei. Et cōplacuit eis in alexādro, et fe-
rebat ei auxilū oib⁹ dieb⁹, Tūc cōgregauit
rex alexander exercitū et mouit castra contra
demetriū et fugit exercitus demetrii, et cecidit
demetrius in illa die. Tūc misit alexāder
ad ptholomeū regē egypti dicens, Da mihi fi-
liam tuā vxorē, et aduenit ptholomeus, s̄i-
gnificās vt occurreret ei ptholomaidē. Et ex-
iuit ptholomeus de egypto et filia eius cleo-
patra, et occurrenti sibi alexandro in ptholo-
maide dedit ei vxorē, Tūc alexāder vocauit
ad se ionathan, et veniens ionathas ptholo-
maidem inuenit gratiā in conspectu duorū
regum, et venerūt quidā pestilentes ex israh-
el post eum et accusabant, S̄z nō attendit ad
eos rex, sed magnificabat ionathan et induit
eum purpura et scripsit eū inter primos amī-
cos, Sunt autem quattuor insignia regalia
purpura sigula aurea, diadema et sceptrum, et
reuersus est ionathas in hierusalē cū glia.

De demetrio cretensi. Caplin. XI.

Est tres annos

p venit demetri⁹ fili⁹ demetrii a cre-
ta, hic occiso p̄re in plio: fugit

ad cretenses parētes maternos, Et resūptis
virib⁹ rediit in maritimā phillisteorū et in syri-
am cheles. Et p̄stituit apolloniū ducē exerci-
tus, q̄ puocauit ionathan in plū, Qui assū-
ptis decē milib⁹ egressus ē de hierusalē, et ve-
niens ioppen, expulit inde apolloniū, et obti-
nuit eam. Et ibat apollonius in azotū et inse-
cutus est eū ionathas, et cōmiserūt prelium
in campo, Et fugerūt equites apollonij i az-
otū, et intrauerūt phanū dagon, vt se tuerēt.
Et succēdit ionathas citatez et phanū, et eos
q̄ erant in eo, et fuerunt de occisis in campo
et succēsis in phano fere, vij. milia, Et transi-
uit ionathas in ascalonem, et receperunt euz
A

Historia libri

ascendit in gloria Et rediit ionathas i hierusalē. Et audiuit alexander rex virtutē ei⁹, et addidit adhuc glorificare ionathā, et misit ei fibulā aureā, que solet dari cognatis regum, et dedit ei acharon et omnes fines ei⁹. Et cū videret ionathas duob⁹ insignib⁹ regis forte signū erat de renouatione regni iudeorum. Et ascendēs alexāder in supiores partes cilicie. Et egressus est rex egypti socer ei⁹ in virtute magna et querebat obtinere regnū alexandri in dolo. Et aperiebant ei ciuitates et occurrebant ei. sic enim mādauit alexand. Et transiens in singulis ciuitatib⁹ relinq̄bat custodias. Et vt appropinquabat azoto, ostenderūt ei templū dagon successū. et cetera de molita. et eoz tumulos qui occisi fuerāt. Et dicebāt. Sic fecit ionathas vt inuidiā faceret ei. et tacuit rex. Et occurrit ionathas ptholomeo in ioppen et salutauerūt se. Et abiit ionathas cū rege vsq; ad fluuiū eleutherū et rediit in hierusalē. Cūq; ptholome⁹ obtinisset ciuitates vsq; ad seluciā maritimā misit ad demetriū dicens. Veni cōponamus pacitū et dabo tibi fillas meā. Penitet enim me qd dederim illā alexandro. Et tollēs filiā suā dedit eam demetrio. et recessit ab alexandro manifeste. Et traiecit ptholome⁹ antiochiā. et i posuit sibi duo dñad emata egypti et asie. Tūc alexāder venit ptra eū in preliū. et vict⁹ est a ptholomeo. et fugit in arabia ad parētes maternos cū antiocho filio suo. Rex aut arabū timens virtutē ptholomei occidit alexandriū et reuauit filiū et misit caput alexandri ptholomeo. qui gauisus est. Sed factū est vt terra die moreret. et regnauit demetri⁹ in solio patris suoz. In dieb⁹ illis expugnauit ionathas arcē que erat in hierusalē. et nūc iauerūt hoc demetrio quidā iniq; ex israel. Qui iratus venit ptholomaidē. et scripsit ionathe ne obsideret arcē. sed occurreret ei festinato. Et elegit ionathas de seniorib⁹ israel. et dedit se periculo. Et accepit pecuniā multā et vestes et abiit ad regē. et dans ei mūera inuenit gratiam in cōspectu ei⁹. Et licet multū accusaret eū: magnificauit eū rex in cōspectu omnium. et statuit ei principatū sacerdotij. et quecumq; habuerat patris. Et vidit demetri⁹ qd siluit terra in cōspectu eius. et dimisit exercitū in loca sua. et retinuit secū exercitū pegrinū. et imicet erant ei omnis exercit⁹ patris ei⁹. Trifon autē erat quidā partū alexandri prius.

qui vidēs qd omnis exercitus murmurabat contra demetriū. iuit in arabiam vt reduceret inde antiochus filiū alexandri i terrā prius suā. Et tpe dum demetrius erat offensus suis. misit ad euz ionathas. vt cūceret eos qd erant in arce in hierlm. et qd in presidijis erāt quia impugnabāt israel. Et rescripsit demetrius dicens. Hec et maiora faciā tibi cum fuerit opportunū. Nūc autē recte fecerit si miseris mihi viros in auxilij qd discessit exercitus meus a me. Et misit ei ionathas. iij. milia electoz in antiochiā. et dlectatus ē rex in aduentu eoz. Et surreperunt antiocheni. xx. milia. et volebant interficere rege. Et fugit rex in aulā. Et misit iudeos per ciuitatē occiderunt centū milia hominū. et liberauerunt regi. Residuo pō ciuiū dederūt dexteras regi et fecerūt pacez. et glorificauit iudei dei et redierunt in hierlm. Et siluit terra i cōspectu demetrii. et mentitus est omnia que dixerat ionathe. et recessit ab eo et vexabat euz valde.

De antiocho adolescente. Caplm. xlii

De tempore

etrus est trifon d arabia rediit cēs antiochiū adolescētē et iposuit ei diadema Et cōgregati sunt ad eū exercit⁹ qd disperserat demetrius. et pugnaverunt ptra demetriū et fugit. Et obtinuerūt antiochus et trifon antiochiā. Et scripsit antioch⁹ adolescēs ionathe dicens. Cōstituo tibi sacerdotiū. et pstituo te super quatuor ciuitates. et sis de amicis regis. Et misit illi vasa aurea dās ei potestate bibēdi in auro. et esse in purpura. et habere fibulā aureā. Et simonē fr̄ ei⁹ pstituit ducē a finibus tyri vsq; ad fines egypti. Et exiit ionathas et pambulabat ciuitates. et venit ascalonē. et occurrerūt ei bonifrice. Azotēses pō prius resistentes ei. ea dederūt ei dexteras. Et accepit obsides et eis. Et misit eos in hierusalē. et pambulabat regiones vsq; in damascū agens regni negociā. Et audiuit ionathas qd principes demetrii qd erāt in cades galilee cum exercitu magno volebāt eum remouere a negotio regni. Et occurēs illis: relinques fratē suū simonem intra prouinciā. congressus est cū eis. et fugerunt omnes qui erant cum ionatha pter duos. Et scidit ionathas vestimenta sua et orauit. Et aggressus hostes cōuertit eos i

Rachabeorū. I.

fugam. Et redierūt ad eū qui recesserant ab eo, et insecutus est hostes vsq; ad castra eoz q̄ erāt in cades, et ceciderūt ex eis tria milia. Et redijt Jonathas in hierlm, et misit roma renouare cū eis amicitia. Sparclat; q; scripsit quos supra lacedemonios dixim; dicēs: Pudez scripsit nob; dar; rex vester, sub onia summo sacerdote iudeozū q; d; genere abrae estis, et fr̄es nostri, et fecim; vobiscū fratritate. Et tūc memores sum; vū i sacrificijs et obseruatōib; nostris sicut decet nos memisse fr̄m, et nūc misim; ad vos vt inouem; fratermitate. Et rescripserūt sparclate, pecora nra et possessio nra vestra sint, et vestra nra et innouata est fratermitas. Et audiuit Jonathas q; itez egressi sunt principes Demetrii cū exercitu multo supra q; prius, et egressi ē aduersus eos. Qui cū audissent aduētū Jonathe, nocte fugerūt relinquentes focos i castris. Et mane insecutus est eos Ionathas: et nō cōprehēdit. Trāsierāt em̄ flumē Eleuterum: et diuertit Jonathas ad arabes q; dicitur zabadel et percussit eos. Simō autē i ioppē declinauit. Audierat em̄ q; vellēt p̄sidū tradere partib; Demetrii, et posuit ibi custodes et redijt Jonathas in hierusalem et innouauit muros in ea, et mu-

nauit eā valde inter arcem et ciuitate, vt esset ciuitas singularis in terra, et nec em̄ nec vendat, nō indigētes bonis alioz. Eo tpe corripuit trison occidere antiochū adolescentē et imponere sibi diademam; et tenuit ionathan strenuū defensozē Antiochi. Et elegit vt eū p̄ occideret, scripsitq; Jonathe vt occurreret ei in bethsan. Et vēit ad eū Jonathas cū milibus viroz. Adde; trison q; nō possz extendere manus in eū, honorauit eū dās ei munera, et p̄ciples exercitib; suis, vt obedirent ei sicut sibi. Et ait Jonathe: Ut qd; vera sit p̄lm, Elige tibi paucos et veni mecum; pro lomaldē, et tradā eā tibi, et reliq; p̄sidia, et exercitū, et vniuersos ministertales regni, et redibo. Et credidit ei Ionathas et remisit i iudeam exercitū, et retinuit tantū tria milia, et q; dimisit in galileā duo milia. Et erāt mille eoz eo. Quib; intrasset pro lomaldē ligauerūt

euz ciues, et oēs q; erāt euz eo interfecerūt. Et plāxit oīs tra iuda ionathā, estimās occlusz esse. Et dixerūt gētes q; erāt i circūitu iudee, Nō habēt p̄ncipes, tollam; de hoib; memoria eoz. Et congregauit trison exercitū, vt veniret in terrā iuda, et attereret eā. Timēsq; popul; ascēdit i hierlm, et ait simon, Tu es dux noster loco Jude et Jonathe fratris tui.

De simone,

Caplm, XIII.

Accelerauit si

mon; summare muros hierlm et misit exercitū i ioppē. Logno scēs autē trison, q; surrexit simon loco Jonathe misit ad eū legatos dicēs: Pro argēto qd; debebat Jonathas frater tu; in ratioe regis detinui meuz. Et nūc mitte argēti talēta, et duos filios ei; obsides, et remittem; euz. Cū q; cognosceret simon dolū ei; et misit tū argēti et pueros, ne murmuraret p̄lus dīcēs, nō redemit frater volēs regre. Et mētus ē trison et intrauit regionē, vt p̄tereret eā. Et euz appropinquasset baschama, vidēs q; nō p̄ficeret, Jonathā ibi occidit et filios ei; et redijt in terrā suā. Et misit simon et accepit ossa ionathe, et sepeluit euz i modin. Et statuit, vii, pyramides p̄t et m̄t, et q̄tuoz fr̄ib; et sibi, et circūposuit collinas magnas, et sculpsit i eis arma et naues ad memoria eternā. Trison autē euz it faceret euz Antiocho adolescentē, dolo occidit eū, et regnauit p; eo i asia. Tūc edificauit simon p̄sidia i iudea et misit ad Demetriū, vt faceret pacē euz eo, et mittens munera rogauit vt faceret remissionē regionē. Et scripsit Demetri; dicēs: Dūcra suscepim;, et pacē facim; vobiscuz magnā, remittētes ignorātiā et peccata vsq; i hodie nuz dīc; et nūc absolūm; vos ab oīi tributo. Et ablatuz ē iugum gentiuz ab isrl. Et ex tūc cepit scribere p̄ls isrl in tabulis et gestis publicis annoratiōes t̄pis in hūc modū. Anno p̄mo sub simone summo sacerdote, magno duce et p̄ncipe iudeoz, Tūc descēdit simon in gazam, et obsedit eā, et elecit idolas, et idola de ciuitate, et mūdauit edes, et collocauit in ea viros qui legē facerēt et tenuit eā, et fecit sibi habitatiōez, et obsedit eos qui erāt in arce hierusalē. Et clamauerunt ad simonē, vt acciperēt dextrās, et dedit illis, et elecit eos inde, et mūdauit arcē a conuincione, et intrauit eaz cū misticis in-

strumens, hymnis et ramis palmarum statuens
 ut omnibus annis ageret
 hec dies cum leticia. Et
 vidit simon iohannem filium
 suum qui vir esset filius.
 Et posuit eum sub sedu
 cem, et dedit ei gazam ad
 habitandum. Tunc con
 gregavit rex demetrius
 exercitum et intravit me
 dia ad strabenda sibi
 auxilia ut expugnaret
 trifonem. Sed arfaces
 rex persidis et medie mi
 sit unum de principibus suis, qui percussit castra
 demetrii, et prohibuit eum viuis, et posuit eum ar
 faces in custodia. Et siluit terra iuda in diebus
 simonis qui fecit sibi ioppen in portum, et intro
 itum in insulis maris. Et dilatavit fines gentis
 sue, et abstulit immunditiam, et sedit unusquisque
 sub vite sua et sub ficu sua nec erat qui eos ter
 reret. Et misit simon ad sparcias ad inuendam
 fraternitatem. Rhomanis quoque misit dypeum
 aureum minaz mille, et statuerit ei romani liber
 tatem, et scripsit in tabulis erecis sedus, qui positi
 te sunt in titulis in monte sion.

De antiocho demetrii filio
 Ca. XIII.

In tempore exiit

antiochus filius demetrii in terram pa
 trum suorum, et uenerunt ad eum omnes
 exercitus ita ut pauci essent cum trifone. Et scripsit
 antiochus simoni et genti iudeorum dicens Stra
 tuo vobis omnia quecumque remiserunt vobis reges
 ante me, et permitto vobis facere percussuram propriam
 numismatis in regione vestra. Quicquid obtinuerit
 regnum magnificabo genere vestrum et templum in gloria
 magna. Porro trifon fugiens antiochum per ma
 ritima, recepit se in doram. Et insecutus est cum
 antiochus, et obsedit civitatem terra et maris. Et
 tempore lucis per sul rhomanorum scripsit regibus et regio
 nibus in oriente ne inferret mala iudeis amicis
 suis, nec opere ferret inferentibus, sed si qui pesti
 lentes ex iudeis fugerent ad eos traderet eos
 simoni principi sacerdotum, ut vindicaret in
 eos secundum legem suam. Antiochus autem rex obsedit do
 ram secundo, et clausit trifonem ne prederet. Et mi
 sit ei simon duo milia virorum in auxilium et argen
 tum et aurum et vasa copiosa. Qui noluit ea ac
 cipere, sed fregit pactum quod fecerat cum eo, et mi

sit ad eum athenobium, mandans ei ut redderet ei
 arcem que est in hierusalem, et ioppen et gazam, et tribu
 buta locorum quibus dominatus fuerat, alioquin ven
 iret et expugnaret eum. Et vidit athenobius
 hierusalem gloriam simonis, et apparatus copiosum
 et affluentiam in auro et argento, et obstupuit. Et
 respondit simon Terram alienam non sumpsimus he
 reditatem patrum nostrorum, que iniuste ab inimicis
 nostris aliquid tempore possessa est. Et rediit atheno
 bius ad regem, et renuntiavit ei pro simone et glo
 ria eius. Et iratus est rex ira magna. Porro
 trifon fugit nauigio in orthosia ad Ram. Rex autem per
 sequens trifonem constituit cendebeum duce mari
 timum, et reliquit ei exercitum ut expugnaret iudam.
 Et edificavit cendebeus cedronem, collocans in
 ea milites ut vastarent fines iudee. Quod cum
 accepisset simon vocavit duos filios suos se
 niores iudam et iohannem. Et ait illis Ego et fra
 tres mei expugnauimus hostes israel ab adoles
 centia usque in hunc diem. Nunc autem senatus est
 te loco mei, et pugnat per gentem vestram. Auxilium
 pro deo vobiscum sit, et dedit illis armam
 lina pugnatorum et equos. Et profecti sunt aduer
 sus cendebeum, et erat stultus totiusque inter eos
 et timuit populus transire, et transiit iohannes pri
 mus et secuti sunt cum eo. Et insonuerunt sac
 tubis, et puerus est in fugam cendebeus et castra
 eius et ceciderunt ex eis multi vulnerati. Unus
 natus est et iudas frater iohannis, et insecutus
 est iohannes fugientes usque cedronem, et ce
 ciderunt ex eis duo milia virorum redierunt
 quoque filii simonis in pace.

De morte simonis, Cap. XIV.

Uxor ptolomei

ptolomei uxoris erat dux in campo
 iericho. Erat enim gener summi sacer
 dotis, et habebat argentum et aurum multum. Et
 eleuatum est cor eius, et volebat obtinere regionem
 et cogitabat dolere aduersus simonem et filios eius
 ut tolleret eos. Simon autem pambulabat civi
 tates regionis gerens sollicitudinem eorum. Et de
 scendit in iericho cum iuda et matbaria filijs
 eius. Et suscepit eos ptolomeus in munitionem
 quam edificauerat in dolo, et fecit eis pul
 uerem magnum et abscondit ibi viros, et intravit cum
 uinum cum armatis, et occidit simonem et duos fi
 lios eius, et reddidit mala pro bonis. Nam et pro
 re simonis cum duobus filijs eius minoribus in glau
 als vincit. Et scripsit antiocho regi ut mit
 teret ei exercitum in auxilium, et traderet ei regio

Machabeorū. II.

nem et dantes et tribute. Visit quoque nunci-
os ad tribunos ut veniret ad se, et daret eis
argentum et aurum et dona, aliosque misit occupa-
re hierolimam et montem templi. Porro alios misit in
gagam ut interficeret iohannem, sed percurres qui
dam in gagam, nunciavit iohanni quod facta fue-
rat. Et ipse festinavit occupare hierolimam, et oc-
cidit eos qui venerant eum perire. Et factus est prin-
ceps sacerdotum post patrem suum.

Sequuntur tituli capitulorum in historiam
machabeorum. Libri secundus.

Recapitulatio,	ca. ij.
De commendatione iohannis hircani	ca. iij.
De institutione xenodochiorum et de morte iohannis	ca. iij.
De institutione regni iudeorum per aristobolum	ca. iij.
De nece antigoni,	ca. v.
De tyrannide regis alexandri	ca. vj.
De regno alexandri et de filiis eius hircano et aristobolo,	ca. vij.
De multiplici discordia fratrum.	ca. viij.
Quod pompeus hierusalem sibi tradita templum expugnauit,	ca. ix.
De dissolutione iudee in pentarchias,	ca. x.
De fuga aristoboli et iterata eius captiuitate	ca. xj.
De reditu aristoboli in syriam et eius morte,	ca. xij.
Quod antipater transiit in gratiam cesaris	ca. xij.
Quod antipater procurator iudee creatus est,	ca. xiiij.
Quod herodes factus est rex galilee, et princeps militie regis syrie,	ca. xv.
De morte iulij cesaris et signis,	ca. xvj.
Quod herodes adhesit calisto,	ca. xvij.
De nece antipatri videlicet per herodem,	ca. xvij.
De vxoribus herodis et liberis eius,	ca. xix.
Quod herodes et phasael tetrarche iudee facti sunt ab antonio,	ca. xx.
Quod herodes rex iudee creatus est a rome,	ca. xxj.
Quod herodes pulso antigono posuit in throno regni in hierusalim.	ca. xxij.
De morte marianes dolo salome,	ca. xxij.
Quod augustus addidit regno herodis traconitidem et ituream,	ca. xxiiij.
De herodianis,	ca. xxv.
De offensa herodis in filios,	ca. xxvj.

Præfatio in historiam secundi libri machabeorum.

Secundus li

ber machabeorum non est historie persecutio: sed persecute recapitulatio. Est enim epistola quam scripsit iudas machabeus et senatus iudeorum hierosolymite dispersioni iudeorum qui exulabat in diuersis regionibus orientis, et maxime in egypto in qua insinuauerunt eis duas a se solennitates nouiter institutas, hortantes ut eas susciperent et solennizarent quæ tannis. Una de purificatione templi quam fecerant vicesima quinta die mensis casleu, post tres annos pollutionis facte ab antiocho. Alteram quam instituerant: xvij. die mensis adar quod est martius, quæ dicebatur voce syriaca pridie mardochei, diem scilicet quem instituerant per incredibilibus victoriam, quam habuerunt in feco necanore, cuius ca-

put et manum contra templum suspensa predictam. Nihilominus hortantes ut solennizarent diem scenophegie, et dies viginti quæ datur est de crastina a qua quæ necemias obtulit sacrificia. In hoc autem loco huius epistole legitur hieremias abscondisse arcam et altare incensum in spelunca montis in qua moyses ascendit, et vidit dei hereditatem. Et accesserunt qui-

dam qui sequebantur hieremiam, ut notarēt si ibi locum et non potuerunt inuenire. Quos culpās hieremias dixit. Ignoratis locis donec congregaret deus congregationem populi et populus fiat et tunc ostendet dominus heremiam, et apparebit maiestas domini et nubes sicut in diebus moysi, et sicut cum salomon fecit ut locum sanctificaret magno deo. Quod ergo super diximus epiphanius dixisse hieremiam aliter manifestacione arce fortasse mysticum fuit. Ne autem hierosolymite viderent sine causa has instituisse solennitates, recapitulauerunt in epistola bella quæ fecerant contra hostes, qui frequenter ebullierat de perfide. Et quoniam liberati erant a deo in manu fortis et signis et prodigijs innumerabilibus. In hac autem recapitulacione apponitur quedam, que in predicta non leguntur historia, quorum quedam supra posuimus supra

Judi duce mardocheo solennitate, xvij. die eiusdem mensis instituerunt in memoriam eius, quæ victoriarum de inimicis eorum habuerunt, xvij. die eiusdem mensis quoniam hos occiderunt per puiclas viginti ad, lxxv. milia licentia eis data ab asuero. Sic habes super in libro bester circa finem eiusdem.